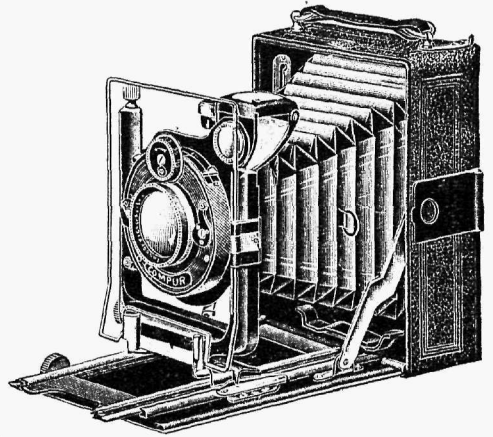

7.

FOTOKUNST

(Januar / Ueebruar 1951)

Kõige sobivam king on fotoaparaat!

Soodsalt tingimustel neid ostate meilt, samuti kõiki teisi fototarbeid, millised saadaval suures valikus, parimaist vabrikuist

**Kõudke
fotokataloogi**

PEAESINDAJAD:

Uudis!

Almatööpildid förgeläitega

TOKO A S TORMOLEN & KO TOKO

Foto, raadio, grammofoonide ja jalgratta erikauplus

Tallinnas, Harju tän. nr. 37

7.

FOTOKUNST

(Januar) / (Deebruar) 1931

FOTO-KEMIKAALID

(Keemiliste nimetuste kõrval on sulgudes tähendatud ka harilikult tarvitavad nimetused)

—nn.

Sellejärele, kuidas üks või teine keemiline aine lakmuspaberile mõjub, tehakse vahet leheliselt (alkaalselt), happeliselt ja kesendavalt (neutraalselt) mõjuvate kemikaalide vahel. Kemikaalide omaduste määramiseks tarvitatakse punast- ja sinist lakmuspaberit, s. o. lakmuse sulatiselega värvitud filtreerimis- või kurnimispaberit. Kõik lehelised värvivad punase lakmuspaberi siniseks, happelised aga sinise paberi punaseks.

Säripildistamises kõige sagedamini tarvitavad lehelised on järgmised: kaalium- ja naatriumhüdroksüüd (söötkaal, ja söötnaatron), ammoniaak (nuuskpiiritus), kaaliumkarbonaat (potaš), naatriumkarbonaat (sooda). Kõik eelpool loetletud ained mõjuvad vähem või enam leheliselt ja säripildistamisel tarvitatakse neid ilmutuslahu valmistamiseks.

Tähtsamad happed on väävelhape ja soolhape, nimetatud ka mineraal-hapeteks, vastandina orgaanilistele hapetele, nagu sipelgahape, sidrunhape, piimhape, hapuoblika- (oksaal-) hape ja viinkivihape.

Kui segada mõni söötleheline, näiteks soolhappega, siis kaotavad nad vastastikku lehelise ja happe omadused: söötnaatron lehelise- ja soolhappe happelise omaduse; nad kesendavad üksteist ja saadakse uus kesendatud soolalahu, käesoleval juhusel kloornaatrium (keedusool) ja vesi. Seda soolalahu kuivaks aurutades saamegi soola. Säärased kesendavalt mõjuvad ained, nagu kloornaatrium, broomkaalium j. t. ei muuda lakmuspaberi värvi.

Peale kesendatud soolade on olemas veel leheliselt ja happeliselt mõjuvaid soolaseksid. Leheliselt mõjuvate sooladena õppisime tundma juba kaalium- ja naatriumkarbonaate; tähtsamate happeliste soolade hulka kuulub naatriumsulfiit (väävelhapu naatron) ja kaaliummetabisulfiit.

Mitmetel kemikaalidel on omadus imeda õhust veeaurusid ja lagunevad selle tagajärjel pudrutaoliseks massiks. Sääraseid aineid nimetatakse hügrooskoopilisteks ja neid on kõige parem alalhoida laiakaelalistes pudelites, hästi lihvitud klaaskorgi all.

Teised ained jälle, eriti need, mis kristallidena esinevad, kaotavad õhuga ühinedes, nende koosseisuks vajaliku vee (kristallivesi), nad purunevad. Säärased soolad esinevad harilikult kristallidena (vettisaldaval) ja veevabal kujul, nagu näiteks naatriumkarbonaat (sooda, süsihapu naatrium) ja naatriumsulfiit (väävelhapu naatrium). Mitmesugustes juhtes tähendatakse ära, kas tarvitada kristalliseerunud või veevaba soola. Soovitakse aga teatud retseptis tarvitada kristalliseerunud soola asemel veevaba soola, või ümberpöörduvalt, siis peetagu silmas, et veevabad ained sisaldavad enam mõjuvamaid aineid ja sellepärast tarvitatagu neid vastavalt vähemal hulgal. Näiteks vastab 100 g. kristalliseerunud naatriumsulfiitile vaid 50 g.—, ja 100 g. kristalliseerunud naatriumkarbonaatile vaid 37 g. veevaba soola.

Täiesti eriklassi moodustavad ilmutid. Neil kemikaalidel on omadus imeda õhust või teistest ainetest hapnikku; nad taandavad (redutseerivad) vastava aine, ise sealjuures hapendudes (oksüdeerudes).

Kõik ilmutid on väga energilised taandusvahendid ja redutseerivad pildistuse kivi broomhõbeda metalliliseks hõbedaks. Väljaarvatud amidool, sünnib see vaid lehelise kaasmõjutusel. Lehelistele langeb osaks siinjuures külge tõmmata ilmutiprotsessi tagajärjel tekkinud broomi, mõjudes seega kiirustajatena.

Kui segada ilmuti vaid ühest ilmutiainest, näiteks hüdrokinoonist ja ühest lehelisest, näiteks kaaliumikarbonaadist, siis hapenduks säärane ilmutilahu mõne minuti jooksul, õhust veeaurude imemise tagajärjel; ta muutuks täiesti pruuniks ja kaotaks ilmutisvõime. Sellepärast sisaldavad kõik ilmutid veel naatriumsulfiiti (väävelhapu naatroni. Naatriumsulfiit imeb innukamalt veeaurusid kui ilmutiaine ise ja kaitses selle tõttu viimast enneaegselt hapendumisest. Sulfiit mõjub seega ilmutilahu alalhoidvalt.

Peale mainitud ainete sisaldavad ilmutilahud veel vähemal või suuremal määral broomkaaliumi. Broomkaalium mõjub siin viivitavalt ja hoiab negatiivi või positiivi ilmutipaberil selgena, mille tõttu kontrastid suurenevad. Sellepärast hoitakse alati tagavaraks broomkaaliumi 10-protsendilises lahuses ja tarvitatakse seda ülisäritatud plaatide ilmutamisel, lisades ilmutilahule lisaks mõned tilgad broomkaaliumi, näiteks 10 tilka 100 ccm ilmuti kohta. Liiga palju broomkaaliumi põhjustab jõuetuid negatiive.

Selleks, et ilmutatud negatiivid või paljudid oleks püsivad, tuleb neid veel kinnistada. Selleks otstarbeks on sääraseid ained kohased, mis on võimelised lahundama halogeenhõbeda (broom-, kloor- ja joodhõbe). Kõige tuntum kinnistisvahend on naatriumhüposulfiit (kinniti-sool).

Tavaliselt tarvitatakse happelisi kinnitivedelikke, kuna kesendatud muutuvad peagi pruuniks, ilmutijääke aseldades. Hapendatud kinnitivedelikud takistavad ka kivi kollaseks värvimist (kollaloor), mis tekib selle tõttu, et peale ilmutamist mitte küllalt hästi pestud plaadid asetatakse kesendatud kinnitisse.

Kinnitilahude hapendamiseks kasutatakse happelisi soole, naatriumbisulfiiti (kahelisväävelhapu naatron), mis kontsentreeritud lahuna on tuntud sulfitleelisena (Sulfitlage) või kaaliummetabisulfitina.

Kinnitilahude hapendamiseks on tihti soovitatav ka nõrgad orgaanilised happed, nagu näiteks sidrunhape ja viinkivihape. Tugevad mineraalhapped lahundavad kinniti naatronlahude vääveli eraldumise tagajärjel.

Fotograafiliste lahude valmistamisel harjutagu piinliku puhtusega.

Tagavaralahude valmistamisel tarvitatagu destilleeritud vett. Odavam ja ühtlasi puhtaim vesi on vihmavesi või ka sulatatud lumi. Vihmavee saamiseks oodatagu mõni aeg peale saju algust, kuni õhk on tolmust puhastatud.

Kõvade ainete hoidmiseks kasutatagu laiakaelalisi, nn. pulberpudeleid, vedelikude jaoks sellevastu kitsakaelseid pudeleid, mõlemaid võimalikult hästi lihvitud punnidega.

Pudeleid varustatagu kõik pealkirjadega. Et pealkirju kaitsta niiskuse vastu, selleks kaetagu nad pärast pealekleepimist tsapoonlakiga.

Kergelt hapenduvaid vedelikke, nagu ilmutid või naatriumsulfiiti, hoitagu väikeses, ääreni täidetud pudelites.

Tagavaralahud valmistatagu alati eeskirjadele sarnases kontsentratsioonis või kümneprotsendilises lahuses.

Soovitakse valmistada küllastunud lahu, siis lisatagu kindlale veehulgale juurde järkjärgult vastavat ainet, kuni väike osa sellest jääb lahundumata; siinjuures raputatagu pudelit sageli ja hoolikalt.

Kes pildistab sel' rohkem elust!

Rich. Olbrei (EFK)

Eesti Foto Klubi võisflusel auhinastatud pilt

VARJUD LUMEL

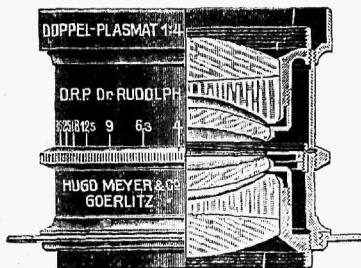

*Selle happevaba
kleepaine abil
kleebite omi foto-
sid kiirelt ja puhtalt*

GÜNTHER WAGNER · HANNOVER

Meyer

PLASMAT

Dr. P. Rudolph'i järele.
D. R. P. ja välismaa patendid.

**Uus sfääro-akromaat
kõrgendatud plastikaga ja
sügavusteravusega. Värvifotograafias eriti kohane.**

MAKRO-PLASMAT 1:2,9

Valgusjõuline universaal-objektiiv. Pildinurk 75°

KAHSIK-PLASMAT 1:4 ja 1:5,5

Universaal-objektiiv portreede, grupi, hetk-võtete ja maastiku jaoks. Objektiivi üksik pool on tarvitav täie avause juures, valgusjõus 1:8 resp. 1:11

KOGU-PLASMAT 1:4,5

Ühes objektiivis 3 põletiskaugust, 5 mitmesugust valgusjõudu ja tõmbepikkust.

Oleviku mitmekesisem objektiiv.

Kõrgendatud plastika ja sügavusteravus.

REPRODUKTSIOONI-PLASMAT 1:8

Valgusjõuline objektiiv joonreproduktsoonide ja võrkkliise jaoks, maalide pildistamiseks ja kolmevärvitruklits

KINO-PLASMAT 1:1,5

**Valgusjõu ülemtipp!
Linastamise rekord!**

Asendamatu objektiiv mitmekesisemateks kinovõteteks. Sobib tuntud kitsasfilmiaparaatidele.

NÖUDKE KATALOOGI Nr. 156

Optisch-Mechanische Industrie-Anstalt

Hugo Meyer & Co., Görlitz i. Schl.

Saksamaa.

Foto: U. Manniste

Auhinnastatud „Photo-Technik“
(Zeiss Ikon) võistlusel

„PILDISTAMINE KEELATUD!“

Pirital on suurem rahvakogumine ja seal on ka spordialad, mida keegi harrastab, mitmekesisemad.

Pirita ja Kose metsas, samuti ka rannaäärses noores männimetsas võib näha mehi, kes hulguvad ümber, fotoaparaat võttevalmis käes.

Need on jäägrid, kes püüavad plaadile intiimseid momente armastajatest paarikestest.

Ilusatel suvepäevadel, kui inimesed on metsas ja siin-seal võib kohata armastajaid, võib neid näha kõrvalisi teid ja põõsavahesid mööda hiilimas. Üks neist, pealinna ühe suurema ettevõtte keskealine raamatupidaja, on spetsialiseerunud peaaesjalikult sellele, et fotografeerida salaja naisi, kes rannaäärses tihnikus vahetavad riideid, panevad selga supelustrikoo. Rannas ei olegi daamide pesu ja muud intiimsused kuidagi haruldaseks nähtuseks, sest meie inimeste maitsed lubavad seda kõike rannas päris avalikult seada armsate kaaskodanikkude silmade all. Kuid kui mõni seltskonna tuntud preili või proua hiljem oma tuttavate käes näeb pilte endast õige väheses riietuses või muidu pinkantses olekus, on ta muidugi väga üllatatud — ja ka piinlikus seisukorras.

Tuntud momendikütiks on ka saksa soost noorherra K., kelle erialaks on n. n. „keelatud armastuse“ pildistamine.

Sageli juhtub ju, et abielus daamid või härrad kohtavad rohelises viibides „juhuslikult“ oma sõbra või sõbrannaga ja siis kaovad nad kuhugi omaette looduse rüppe, eemale uudishimulistest ja kadedatest pilkudest. Neid ei panda harilikult tähelegi, sest mis ongi võõral tegemist teiste armuasjadega?

Kuid K. oma fotoaparaadiga käil silmnäolt nende järele kui vari, hüppab ühe puu tagant teise taha, pöösa tagant pöösa taha, kuni armastajad arvavad olevat end üksi ja anduvad õrnustele. Siis fotoaparaadi klaassilm püüab nad halastamatu tõelikkusega ja vastuvaidlematult fotoplaadile.

K. pildialbumit võiks nimetada „patulangemiste albumiks“, sest seal on nii palju momente keelatud õrnustest.

Sellelaadilisi momendikütte on Tallinna „suvituskohdades“ tegutsemas pooltosina ümber. Üks nendest, aferisti-kalduvustega Pr. teeb selle „spordiga“ ka äri, on nii öelda „professionaal“, sest ta müüb oma õnnestunud ülesvõtted ära sellele, kes pakub rohkem, kas, näiteks, abielurikkuja, kes on mildil, ise, või mõni teine asjasthuvitatu, näiteks see abielupool, kellele on „sarved pähe istutatud“.

Fotopilt mõnest intiimsest momendist võimaldab seega viisaka väljapressimise. Momendikütt ainult „pakub müüa“ huvitavat pilti, ega ta midagi ei pressi välja...

„Rahvaleht“.

HÄRMAS

Foto: Rud. Krester
Võetud Meyeri
kaksik-plasmatiga 1:4 f=12

TOLLIMÄÄRUSED REISIJAILE

AUSTRIA. Oma tarvituseks määratud fotoaparaate võivad reisijad tollivabalt kaasa tuua.

BELGIA. Reisijal on õigus kaks pruugitud aparaati tollivabalt sisse vedada.

BULGAARIA. Tollivabalt võib oma tarvituseks määratud kaameraid sissesõidul ühes võtta.

ČEHHO-SLOVAKKIA. Reisijal ei tollita ühte aparaati, 1 tosinat plaate või 1 filmpakki.

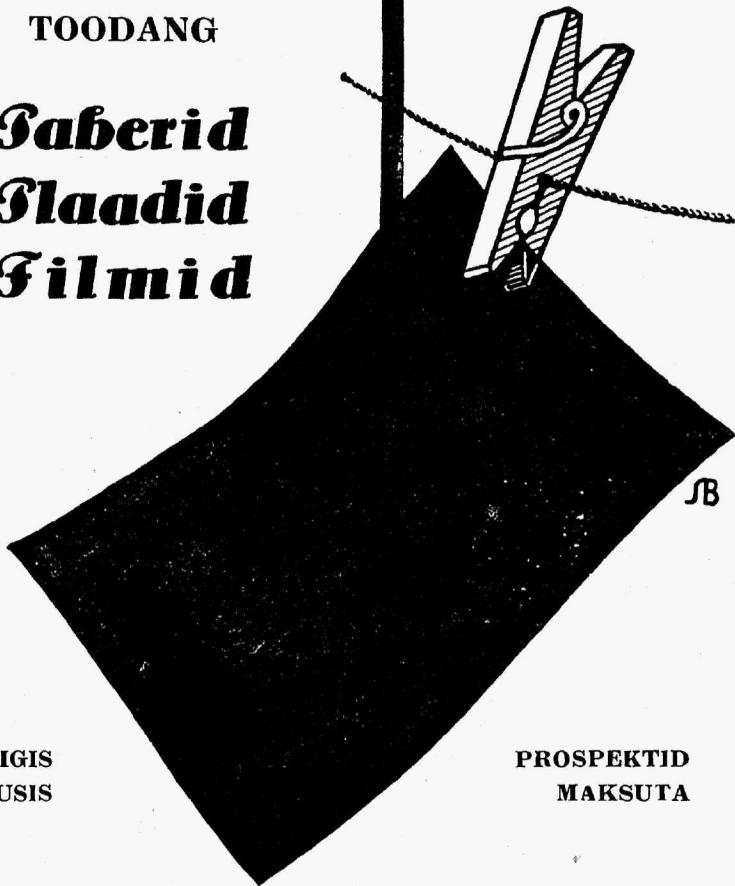
DAANI. Amatöörfotograafide jaoks puuduvad määrused fotokaamerate ja -materjalide kaasavõtmise kohta. Pildistamisekeeld puudub.

EESTI. Ühe reisja või perekonna kohta on lubatud tollivabalt sissevedada ühte käsikaamerat. Plaatte ja filme kui aparaadi juure kuuluvaid tarbeasju võib tollivabalt ühes võtta kui nad on määratud oma tarviduseks. Pildistamisekeeldu ei ole.

Gevaert

MAAILMATUNTUD
P A R I M
FOTOGRAAFILINE
TOODANG

Saberid
Blaadid
Filmid

MÜÜGIL KÕIGIS
FOTOKAUPUSIS

PROSPEKTID
MAKSUTA

AUG.

IANSERI

TÄIELIKUM FOTO-ÄRI EESTIS
TALLINNAS, VENE 7 • TEL. (2)3098

Joh. Herzog & Co. saaduste ainumüügikoht Eestis

Säikesepaisteliseks eelkevadeks soovitan

lumi-võteteks orto-negatiivmaterjali: eriti kõrgetund. ja hästi ortokr. „Isodux“ filmi 23° Sch, Agfa ületamata „Isochrom“ plaate 23° Sch, Eisenbergeri „Flaviriid“ plaati 22° Sch, Mimosa 22° ja 23° Sch, (kunstvalguses 26° Sch!), kollafiltreid massis värvitud ja ihutud klaasist, suurendusmenetluseks aparate ja tarbeid, koduseks pildistamiseks Osram Nitraphot-lampe, suitsuta helkpulbrit jne. jne.

Ostetavamad aparaadid:

Zeiss-Ikoni „Kolibri“ 1:3,5 — uusim 3x4 cm väikekaamera, sama vabriku „Baby-Box“ 3x4 cm väikekaamera (10 kr.), „Box-Tengor“ 6x9 cm (15 kr.), „Ikonta“ 6x9 cm. 1:4,5 optikaga, Voigtländeri „Uus Bessa“ (nüüd saadaval ka automaat-avakaga) 6x9 cm ja Agfa 6x9 cm „Billette“ — mõlemad suuruselt vähendatud viimase võimaluseni, lamedaim taskukaamera maailmas KW „Patent etüü-kaamera“ 1:6,3 nüüd ainult Kr. 41.—, optikaga 1:4,5 ja iseavakaga nüüd ainult Kr. 56.—.

HEAD UUT AASTAT!

Foto: R. Grimmer
Ajakirjast „Photo-Technik“ (Zeiss Ikon)

HISPAANIA. Tollivabalt võib sisse vedada: kantavaid instrumente, aparate, raamatuid kui need on pruugitud ja on kooskõlas reisija kutsega ning bagaaži-arvuga.

HOLLANDI. Amatöörfotograafid võivad aparate ja fotomaterjali vabalt reisibagaažiga ühes võtta.

ITAALIA. Pruugitud fotokaameraid reisijatel ei tollita. Filmid ja plaadid seevastu alluvad tollile ja nimelt tuleb maksta plaatide pealt 140 kulddiiri 100 kg. ja filmide pealt 500 kulddiiri 100 kg. eest.

Pildistamisel ettevaatust, sest see on Itaalias väga paljudes kohtades keelatud. Enne alati politseinikult luba küsida. Ei tohi ka sarnaseid asju pildistada, millised hiljem ajakirjanduses võivad diskreeterivald mõjuda riigi aule, s.t. vaeseid ja röpaseid isikuid ning lapsi jne.

JUGOSLAAVIA. Reisija võib kaks aparati üle piiri tollivabalt sisse vedada ja määratumal arvul enese tarvituseks minevat materjali plaatide ja filmide näol.

Pildistamiseks tuleb luba nõutada politseilt.

Ei tohi pildistada lennukilt ega õhulaevalt, samuti sildu, viadukke, sõjaväetruppe ja üldse 50 km. piiräärseil mail.

LÄTI. Pruugitud kaameraid oma tarvituseks võib tollivabalt sissevedada.

LUXEMBURG. Pruugitud kaameraid ja reisikestvusele vastaval arvul võib negatiivmaterjali tollivabalt reisibagaažina sissevedada.

Pildistamiskeeldu ei ole.

NORRA. Fotokaamera ja -materjal on tollivaba, kuid reisija peab kirjalikult tõendama, et need kuuluvad oma tarvituseks ja viiakse reisi lõpetamisel tagasi.

POOLA. Piiril tuleb kaamera kohta maksta tollikautsjon (26 zloty kg. pealt) milline tagasisõidul tagasi maksetakse. Negatiivmaterjal kuulub tollimisele.

Pildistamiskeeldu amatööride kohta ei ole, küll aga peab piiräärseis mais luba nõutama vastavaist maavalitsusist. Strateegilisi objekte ei tohi pildistada, s. t. sildu, tunnelid, raudteejaamu.

PORTUGAL. Fotokaamerad kui reisibagaaz ei saa tollitud, samuti fotomaterjal, kui seda pole kaasas suuremal määral.

PRANTSUSMAA. Tollivaba: 1 pruugitud kaamera ja 12 plaati reisija kohta.

ROOTSI. Reisija võib tollivabalt ühes võtta pruugitud fotokaameraid, peab aga tõendama, et aparaadid on kaasas oma tarvituseks.

RUMEENIA. Raudteevagunis ühes võetud reisija fotoaparaadid on tollivabad. Pildistamiskeeldu ei ole.

SAKSAMAA. Tollivabad on: igasugused tarbeasjad, ka uued, millised vajab reisija omaks tarvituseks või ametikohuste täitmisel, kas olgu need reisijal ühes või saadetagu neid temale ette või järele. Ka välismaalt tagasitulevad kohvrid ja muu reisibagaaz välismaa tarbeasjadega on tollivabad.

SCHWEIZ. Tollivaba: kuni 2 pruugitud aparaati, 12 plaati või 2 filmpakki (plaatide ja filmide suhtes on tegelikult Schweizi tolliametnikud väga vabameelsed!)

Kus pildistamine keelatud, seal on vastavad hoiatussildid välja pandud.

SOOME. Reisitarbed on tollivabad, kuid tolliametnikul on õigus võtta allkirja selle kohta, et kaasasolev materjal on määratud enese tarvitamiseks ja tagasisõidul viiakse ühes.

Sõjasadamaid, sõjalaevu ja strateegilisi punkte ei tohi pildistada.

SUUR-BRITANNIA. Tagatistoll kaamera pealt maksetakse väljasõidul tagasi. Plaadid, filmid, paberid — väljaarvatud kinofilm — on Inglismaal tollivabad.

UNGARI. Reisija pruugitud fotokaamerad, mis kaasas oma tarvituseks, on tollivabad.

Pildistamiskeeldu ei ole. Kinovõtete jaoks on tarviline politseiluba.

VENEMAA. Reisija võib üht, piiril registreeritavat aparaati tollivabalt ühes võtta, kuid tohib väljasõidul ainult registreeritud aparaati tagasi viia.

Pildistamiseks erilist keeldu ei ole.

KEELATUD on igas riigis pildistada sõjaväeliselts tähtsaid punkte, kindlusi j. s. Tabamisel langeb pildistaja spionaaži kahtlustuse alla, mis võib väga ebameeldivalt mõjuda reisi jätkamisele. Muidu on pildistamine igalpool vaba, seni kui selle all ei kannata tänavaliikumine.

(Koostatud välissaatkondadelt saadud andmeil.)

UUSIM TUNDELIKKUSESÜSTEEMIDE ÜMBERARVUSTAMISE TABEL

Dr. Forstmann.

Teatavasti peab säritamisel arvestama plaadi või filmi tundelikkusega, millise aluseks üks või teine sensito-meetri-süsteem. Tänapäeva tarvitavamad süsteemid on Scheiner (Sch), Hurter & Driffield (H. & D) ja Eder-Hecht (E-H).

Et kujutella vaherkorda ühe või teise süsteemi vahel, seks on olemas rida tabelleid. Kuna aga need mitmesugused tabelid on erineva iseloomuga ja sageli ei ühtu plaadivalmistajate andmetega, siis on korduvalt püütud luua mingit üldiselt tunnustust leidvat normi. Mida kõrgemale tõusid ajajooksul negatiivmaterjalide tundelikkuse-kraadid, seda

tumedamaks muutus ettekujutus „üli-tundelisest“ plaadist ja seda hädavajalikuks sai teaduslikele uurimusele põhjenev tabel.

Alamal toodud ja eriajakirjanduses üldist tähelepanu leidnud tabelis määrati H. & D-kraade sellaselt, et nad ühtsiksid Jacobsohni, Emmermanni ja Neugebaueri alustega. Suhteline (relatiivne) tundelikkus kasvatati faktoriga 6,3 vastandina senistele tabelitele, mis baaseerused 5,93 ja 7,25.

Prof. Neugebauer on aastaraamatus „Das Deutsche Lichtbild 1930“ Scheinerkraade korraldanud vastavalt suhtelisele tundelikkusele, ja täpselt määra-

Kiigla vaimustusse

sattus fotograafiat harrastav maailm uue Zeiss Ikon'i pisikamera turule ilmumisel. Zeiss Tessar 1:3,5 Compur katikus (1-1/300 sek.). Optiline näitik. Uskumata pisike on

»KOLIBRI 3x4 cm«

Kr. 160.—

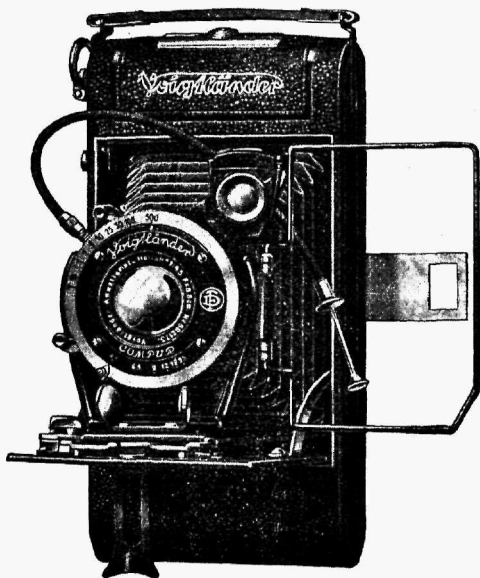
Kaasas uhke nahkkott.

Harilikule 4x6,5 cm rullfilmile (1 kroon!) saab 16 nõelteravat pilti. Särijõulise objektiivi ja lühikese 5 cm põletiskauguse tõttu omavad pildid oivalise sügavusteravuse.

Lähemalt prospektist, milline saadaval igas paremas fotokaupluses või tehaseilt:

Zeiss Ikon A. G.
DRESDEN 135 (Saksamaa)

ERNST FELDT

KÕIGE SUUREM JA TÄIELIKUM FOTO-ERIÄRI EESTIS

TALLINN, PIKK T. 16

ASUTATUD 1910

Üllatav uudis:

Säritusratas „PRESTO“ –
lihtsam, täpsem, käepärasem
säritustabel. Nahk futeraalis
Kr. 1.75

Suurendus-,
projektsiooni-
kinoaparaadid

Fotokaamerad, lambid,
statiivid jne. koduse ateljee
sisseseadmiseks

Kaamerad, plaadid, filmid,
paberid, igaks otstarbeks,
mitmekesisemas valikus

Kõik kutselised

tarvitavad nüüd ainuüksi uusi, ülitundelisi „VERAX“ plaate

„Verax“ tehaste ainuesindaja

TOOMEMÄE VEERUL

Foto: Heinrich Todt
Plaat: Agfa Chromo-Isolaar
Negatiiv omandatud
Agfa poolt

nud Eder-Hecht-kraadide vahekorra Scheiner-kraadidega, Ederi poolt määratud alusel: 13° Sch. = 74° E-H.

Kõige ebamäärasem oli seni teiste kraadide vahekord H. & D. omadega. Nüüd, kus ka need on kooskõlastatud suhtelise tundelikkuse alusel, võime juba kõneleda kindlatest süsteemidest.

Tegelikus elus jäävad vist püsima Scheiner-kraadid, sest et väikseid numbreid on kergem meeles pidada kui H. & D. või E-H suuri arve. Kuna 1 Sch-kraadi vahe ei mängi õieti mingit osa ja alles 3 kraadi suurendavad tundelikkust kahekordseks, siis peaks ettekujutus nendest kraadidest küllalt selge ole-

ma. Peasjalikult headus uues tabelis seisab selles, et loodetavasti kõik vabrikud võtavad ta omaks ja siis on pildistajale selge materjali tõelik tundelikkus, kas olgu siis plaadikestale tähendatud Sch või H. & D. kraadid.

Kui näiteks on ühe plaadi või filmi tundelikkus 18° Sch. (suhteline tundelikkus 61,6) ja teise oma 23° Sch. (suhtel. tundel. 207), siis on viimane 3,3 korda tundelisem esimesest (jaga: $207:61,6=3,3$).

Oletame, et keegi on seni harjunud N.N. plaadiga, mille kohta vabrik tähendab, et ta tundelikkus on 500 H. & D. ja nüüd tahab ta üle minna sama

vabriku N.N.N. plaadile, milline olla 800 H. & D., siis tabelis leiab ta kõrvustatud: H. & D. 500 = 78,5 ja H. & D. 800 = 127. Jagades 127:78,5 saab 1,6, mis tähendab, et N.N.N. plaat on N.N. plaadist 1,6 (poolteist) korda kiirem.

Sch	Suhteline tundel. vahe	H. & D.	E — H
1	1.	6	42
2	1.3	8	45
3	1.6	10	48
4	2.1	13	50
5	2.6	17	53
6	3.4	22	56
7	4.3	27	58
8	5.5	35	61
9	7.0	45	64
10	8.9	56	66
11	11.3	72	69
12	14.4	91	71
13	18.3	117	74
14	23.4	150	77
15	29.8	190	79
16	37.9	240	82
17	48.3	308	84
18	61.6	390	87
19	78.5	500	90
20	100	636	92
21	127	800	95
22	162	1050	98
23	207	1300	100
24	264	1700	103
25	336	2100	106
26	428	2700	108
27	545	3500	110
28	695	4400	112
29	886	5600	114
30	1130	7200	116
31	1440	9100	119
32	1830	11600	(122)

PILDISTUSED LIIKUVALT RONGILT

H. K.

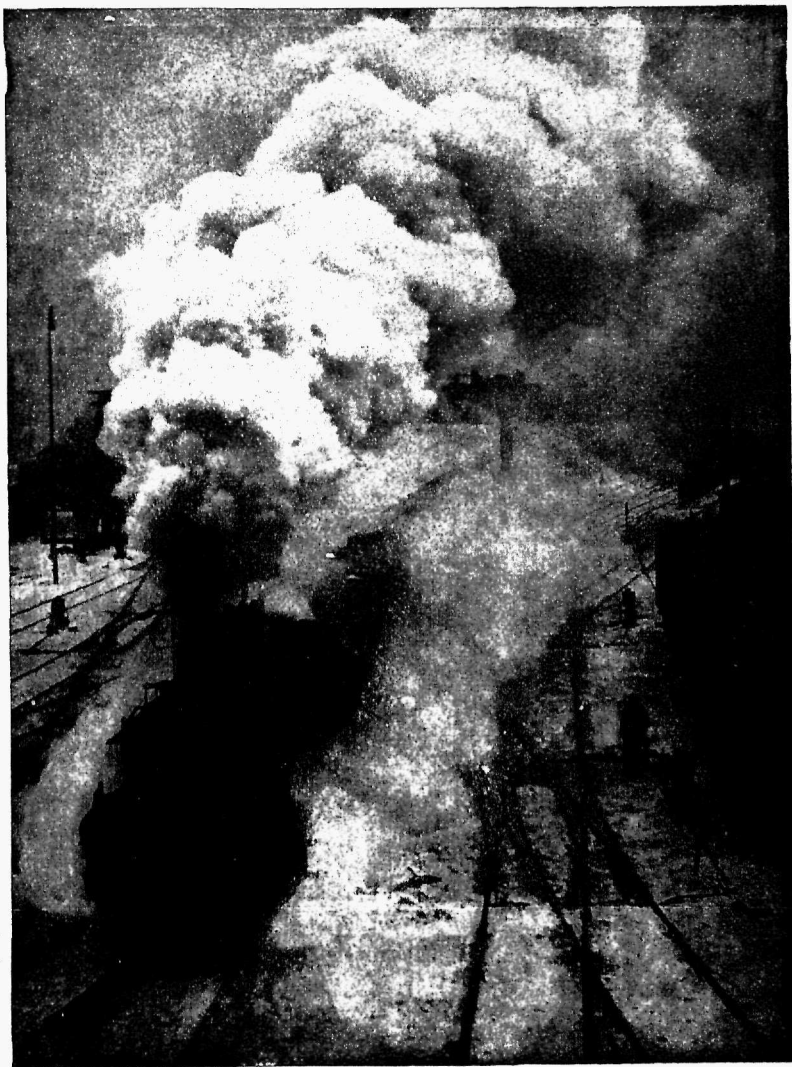
Keda amatööri pole vullanud küll kiusatus pildistada liikuvalt rongilt? Rongi mõõdukes suurepäraseist maastikest, järvedest või jõgedest, haarab käsi tahtmatult kaamera, kuid järel mõeldes osutub: võte äpardub niikuinii, ja aparaat püsib rahus nurgas.

Isegi liikuv rong äratas temas vaikselt pildistaja kirge. Pakub ju küllalt huvi, kui vagunmadu roomab surutud kurves ülesse mäkke või kui ähkv ja suitsev vedur kaob tunneli pimedusse! Eriti kütkestavad on aga väikeraudteed. Nad läbistavad maakohti, sõida-

vad piki tänavaid või üle aasade ja küntud põldude. Sügisel, kui valmib puuvili, pole harulduseks, et liikuvalt rongilt õnnestub näpata paar pirni või õuna! (Keelatud lõbu muidugi ja karistatav arestiga! Vangilangemise eest hoiatame!!) Kõrvalmärkusena: on iseloomustav, et meie fotoamatöörid väikeraudteele, kui kaamera objektile senini liig vähe on pühendanud tähelepanu, olgugi, et ta pakub huvitavaid ja elurõõmsaid pilte enam kui ükski teine liikumisvahend või tehniline seadeldis. Kas ei mõju naljakalt, kui too väike must veduriimeloom äkitselt nohisedes maha nurga tagant vahib välja, otseku sooviks ta kohutada lapsi? Kes on harjunud nägema individuaalsust mitte üksnes inimestes, vaid ka esemeis, see omab peagi mulje, ilma et selleks vaja oleks suurt luulelendu, meie vedurikene suurustab ja vägev suitsemine ja puhkimine peab asendama tema puuduvat jõudu. Otse idülliliselt mõjub, kui meie tilluraudruunake kiirustades tormab lillisel aasal nagu kardaks ta kahju tekitada.

Mis nüüd puutub pildistamisse liikuvalt rongilt, siis polegi see nii raske, et võrdlemisi kogenud amatöör seega katsetada ei võiks.

Peajoontes tuleb tähele panna 1) Et ta aknast liig välja ei kummarduks — selle eest hoiatab teda raudtee ametlik kiri: „Mitte välja kummarduda!“ ja kui ta seda teeb siiski, siis lasku end oma perekonna huvides oma sõpradest kinni hoida. 2) Ta pildistagu võrdlemisi teravast nurgast, kuna rongi kiirus võiks pühkida põiki plaadi ees asuva maastiku, 3) Pidagu silmas telegrafitraate, et need ta pildi keskelt ei poolitaks, 4) et ta katikut nii kiirelt langeda laseks, kui valgus seda vähegi võimaldab (mitte alla 1/100 sekundit) et ta 5) kaamerat ei toetaks, vaid pildistaks vabalt käelt, 6) et ta kaamera omaks raamnäidiku, 7) et just siis ei puuastaks, kui vedurisuitsu pilved objektiiv tihedalt katavad ja 8) tarvitaks kõige tundelisemat negatiivmaterjali. Pildistada tuleb võimalikult kauguses asuvaid asju, sest rongi kiirus siiski sageli ületab katikukiiruse.

AUR JA UDU

Foto: Niklitschek

Zeiss Ikoni võistlusel auhinnastatud pilt

VANAD PIIBLID

EFK VI võistlus: hõbe auraha

N. Nylander (EFK)

Ainus pilt mis sent Eestist pääsenud Londoni, Briti Kuningliku Fotograafia Seltsi aastanäitusel

Üliherge

IMPERIAL

ECLIPSE PLAAT H. & D. 850

- 1) ECLIPSE SOFT (mahe) ja
- 2) ECLIPSE ORTHO SOFT (värvitundelik — mahe)

See on see hergsus mida olete ammu soovinud plaadist, kuid olude sunnil võtsite alati midagi alla keskmist. Teie säritsite veidi napilt — ja alasäritus oligi käes.

Nüüd veenduge isiklikult, et hergsus ja headus on Imperial Eclipse plaadi juures (H. & D. 850) tõeste esmajärguline.

Katsetage mõlemiga nii „Soft“ kui ka „Ortho Soft'iga“

The Imperial Dry Plate Co., Ltd.

Criclewood, London, N. W. 2.

IMPERIAL

RULL- JA PAKKFILM

*ANNAVAD VÄRSKEID JA
ELURÖÖMSAID PILTE
IGAL AJAL!*

On loetud need päevad kus näpsur nägi tulist vaeva enne kui talle õnnestus tabada õige säritusaeg õigetes valgustustingimustes / Oivalise hõbeemulsiooniga kaetud IMPERIAL rull- ja pakkfilm, aastaid kestnud teadusliste uurimuste tulemus, lahendas tolle küsimuse ühe hoobiga / Temale saadud negatiivid on haruldaselt selged ja täis eluröömu / IMPERIAL film, tuntud rohelises pakungis, on kõigis suurustes ja alati värskelt saadaval igas heas fotokaupluses / Nõudke kirjandust!

*The Imperial Dry Plate Co., Ltd.
Cricklewood, London, N. W. 2.*

MISSUGUNE PLAAT ON HEA?

J. K. (EFK)

Kes meist pole näinud fotoärides mitmekesist plaatide valikut? Iga uus sort oma ilmumisega siiski tekitab katsestamise himulistes teatud elavust ja iga uudiskaup katsub eelmisi oma „headusega“ üle trumbata: ülistades oma kõrge herguse ja ortokromaatlikkusega kõiki teisi.

Amatöör, kes kutselise eeskujul kunagi ei piirdu ühe plaadisordiga, teeb aga aina katseid ja katseid ning kulutab ennast materiaalselt; tulemused enamikus pole kuigi rõõmustavad. Milles seisab niisugustel juhudel siis viga, kas amatööri enese või materjali juures? Pean tunnistama (olen ise ka esimene kes uudiseid otsib), et väga tihti peitub luhtaminek materjalis. Kõik need ülistused plaadi (samuti ka filmi) herguse kui ka ortokromaasia suhtes pole kaugeltki nii kiiduväärsed, nagu seda loeme plaadikestalt, või kuuleme endi fotokaupmehe suust. Kuid viimastel olgu see andeksantav, sest nii imelik, kui see ka ei ole, enamik eesti fotokaupmehi on täiesti võhikud fotomaterjali tudmises.

Nagu teada, pildistab amatöör suuremalt jaolt vabas looduses, kus kollafilter etendab suurt osa, sellele, kes tahab tuua plaadile täielikumat looduse ilu (pilved, varjud) ning mahedust.

Siinjuures aga tehakse suuri eksimusi ja just plaatide nõrga värvi herguse tõttu. On teada, et filter pikendab säritusaja ja amatöör, kes on teadmises, et 2-kordse filtri juures tuleb kahe võrra säritada, eksib siin tingimata. Ei maksa siis imestada kui tagajärg pole siin kuigi hea, vaid tuleb leppida nõnda öelda „pigistatud“ negatiiviga, alasärituse tõttu.

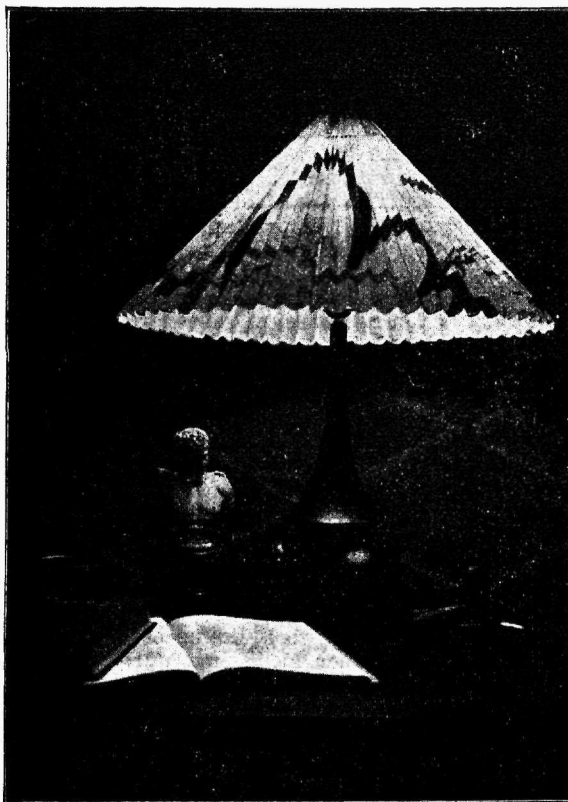
Viimasel ajal on tuntud Saksa parima teadusemehe, prof. dr. P. V. Neugebaueri sulest ilmunud paljude katsete tagajärjed, milliseid peaksime meiegi kasutama. Vaadeldes neid tänuväärseid katseid ja rohkearvulisi tabeleid, leiame et nii paljud „kiiduväärsed“ plaadid ja filmid ei ole muud kui alaväärtuslik rämps, mida meie tarvitajad ise peaksime boikoteerides välja tõrjuma. (See olgu ka kollafiltrite kohta öeldud!) Sageli on plaat, mille kohta tähendatakse, et selle hergusus on 27° Sch. järele, tegelikult napilt 20° Sch. ja kiideldes oma värvihergusega, taganeb teadusemehe katsete korral viimasesse klassi. Miks peaks siis amatöör, toetama kaupmeest ja ostma rämpsus kui turul on saadaval paremaid sorte? Sama halb on lugu ka säritaratusena. Ka siin patustatakse (õieti petetakse) suuresti, sest tegelikult on plaat päris halb, mis ei kannata isegi külje valgust, rääkimata juha võttest vastu valgust.

Ka selles asjas toob lugupeetud prof. Dr. Neugebauer meile oma uurimuse tagajärgi päevavalgele.

Toon lisana kaasaantud tabelis väljavõtteid tema viimastest töödest ja loodan, et meie laiaulatuslik amatööride pere jätab need asjata katsed ja kulud ning valib ainult heade omadustega materjale. Ärge uskuge ärilisi meelitusi. Iga pakutav materjal pole seda väärt.

Siinjuures olgu tähendatud, et prof. Dr. Neugebaueril oma avalduste tagajärjel on paljugi kordi ärimeestevabrikantide kallaletungimisi tunda tulnud (seda saab nüüd ka „Fotokunst“ tunda), aga siiski ta töötab jõudsalt sammul edasi, seni, kuni meil puuduvad niisugused teadusemehed, peame kasutama tänuga neid andmeid, mis meile väga kasulikud.

RAAMATUSÖBER

Foto: L. Hahn
Obj.: Voigtländer Skopar

EESTI MAASTIKPILDID

Vasso Silla. *)

Põhja- ja Lääne-Eesti ilu ja uhkus on meri ja rand. Need mõlemad on osa kõige kaunimast, mida üldse võib kujutella.

On omapärane veetlevus kesksuvisel laevasõidul Tallinnast Loksani või Võsuni, kus ühelt poolt mustad üksikud saared ja lahed ning teiselt poolt meelitab metsakasvanud mandrirand, näi-

*) Raamatust „Rändur Eestis“, E.S.S. „Kalevi“ kirjastus, Tallinnas.

des tahtvat oma ootamatute neemede ja lahtedega moodustada nagu määratud maalilikke lautreid. On eriti uhke ja maalilik maastik see Põhja-Eesti pankrannik ise, mis saja km pikkuselt kõrgele ajanud end vastu Soome lahte ja iseäranis Viru rannas järsult, paiguti 50 m kõrguselt, alla murdub laintesse. Rannas käärud, terrassid ja löhed, kaetud lopsaka taimkasvuga; rannalt merele vaade, tore ja avar, mis seda valdavam, et vetevärvid perioodiliselt vahelduvad ning õhtuti ja hommikuti merepind mängleb igasugu värvi nüansist: kord safiir-sinine, siis smaragd-roheline, siis jälle oraanš ja kullakarva ning tihti ka topaas-hall. Eesti ranna ilust meelitatuna asub siin terve rida endise vene aristokraatia suvilaid ja mõisaid.

On omamoodi ilu Saare- ja Hiiumaa läänerandadel oma piiramatute vaadete lahtisele ulgumerele, kus laine kõrge ja sügised tormid õudselt ilusad omas jõhkras halastamatuses, randadel, kus kallas kord kaljurüngastena kõrgele tõuseb, siis jälle muutub madalaks, soiseks või luidetega kaetuks, olgugi et Saare sisemaal valitsevad üksildased nõmmed, kus esineb tasane ja paljas paealus, mis kiduraid kadakaid ja sarapikke kasvatab. Kuid seal on ka metsi.

On omamoodi ilu Muhu väina arhipelaagil, kus vesi vagusam ja varju rohkesti, kuna lugematud laod, kus inimesi näeb ainult heina ajal, oma üksilduse ja rahuga kiusavad randuma.

Vaikuses ja tormis vaadelda merd, seda muutlikku ja määratud vetevälja, mis uhtunud on tuhandeid aastaid meie randa, matkajal maksab.

Ja on omamoodi ilu ka suurte laevateede lõppjaamadel, nagu on Tallinn, kus Kadrioru rannast kevadistel päevadel võiks väsimatult vaadelda raskeid kaubaaurikuid, kiire jooksuga valgeid reisijate laevu, luikedena liuglevaid purjekaid ja jahte, kuidas nad tulevad ja lähevad nagu mesilased mesipuisse ja mesipuust.

Kuid ka kaugemal rannast on ilu ja ehet, nagu: Karepa mäed ja jõgi, Koit-

**Väärtuslikum
kui kristall**

Millise ar-
mastusega ja
hoolega käitleb
ja hoiab pere-
proua oma kristalli!

Palume sama armas-
tusega hoolitseda oma
objektiivi eest, eriti siis,
kui ostate Voigtländer-kaa-
mera, sest Voigtländeri ana-
stigmaat on väärtuslikum kui
kristall!

Kui Teie aimaksite, millise hoolega
valmistatakse neid anastigmaate ja
mitu eksami tuleb sooritada igal üksikul
läätsal enne kui neist koostatakse objek-
tiiv, siis alles selguks Teile, miks just
Voigtländeri kaamerad annavad nii kristalli-
taoliselt säravaid pilte. Seda tõendab Teile
meeleldi iga Voigtländeri kaamera omanik!

Voigtländeri kaameraid ei müüda igas pisikauplu-
ses, küll aga võite juba 32 krooni eest osta esma-
järgulise aparraadi heast ja soliid fotokauplusest.

Uusima, väga õpetliku kataloogi tellige veel täna tehaseilt:

Voigtländer
Skopac 1:4,5

**VOIGTLÄNDER & SOHN
AKTIENGESELLSCHAFT**

Optika ja peenmehaanika tehased
Braunschweig 28 Deutschland

**Kes pildistab,
sel' rohkem elust!**

BOIKOT

Fotosõber!

Osta sellelt, kes ka Sulle annab ja Eesti fotoühingute ajakirja toetab. Kes kuulutab „Fotokunstis“, aitab teda välja anda, toetab Eesti fotoliikumist ja on seega meie sõber. Kes aga seda ei tee, küll aga püüab meie taskuid tühjendada, boikoteerib meid ja teda boikoteerime ka meie.

Ära osta kaupa päritolu märgita, vaid osta ainult järgmiste tehaste tooteid:

Agfa
Gevaert
Hauff-Leonar
Joh. Herzog & Ko.
Imperial
Kodak
Kirjastus W. Knapp
Lumiére
H. Meyer & Ko.
Verax
Voigtländer & Poeg
Günther Wagner
Zeiss
Zeiss Ikon

Ostes nende tooteid, tead et tegemist on hea kaubaga ja soliid firmaga.

Nende tehaste kaupu müüvad meie suurimad fotokauplused ja esindused

Ernst Feldt, Tallinn, Pikk 16

Foto Turg, Tallinn, Rataskaevu 2

Aug. Tanseri, Tallinn, Vene 7

A/s Tormolen & Ko., Harju 37

järve mäed ja järved, mis ulatavad pika ahelikuna Harju-Järva piirilt peaaegu mereni, Paunküla mäed endise maanteega üle mägede, mis loogeldes läheb läbi sarapikupõõsaste ja segametsa mäeharjalt orgu alla, kus mõlemil pool luuleliselt peegelduvad järved, ning jälle viib harjale üles. Siis ülihuvitav Jõelettme koobasmaastik ja Salajõgi Jõelettme jõel, suurepärase Narva kosk, ilurikkad Jägala ja Keila ning vähemad kosjed, karestikud ja salajõed muudel Soome lahte suubuvail jõgedel.

Lõuna-Eestis tasub sarmaste ilude puudumise võluv künegasmaastik oma haljaste metsasaludega ja unelevate järvedega, milledes peegelduvad kalda puud ja taeva pilved. Tõepoolest, Põhja-Eesti võrdlemisi lausa ja lameda maa elanik ei tea aimatagi, kui kaunis siin on.

Siin ei ole maastikul seda karget, viludat ja kulmukortsutatavat ilmet, mis Soomes iseloomustab iseäranis mägismaastikku; siin ei ole muidugi ka seda aukartust äratavat ja heroidilist joont, seda pilvedesse söötuvat hoogu, mis omane alpidel; siin on mingi sõbralik, kodune, naeratav, idülliline ilu, mida võib maitseda hädaohuta ja hääs tujus.

See Lõuna-Eesti moräänküngastik, Haanja mägismaa Suur-Munamäega ja eriti Otepää kõrgustik, kus asub loodusliku ilu poolest kuulus Pühajärv, mis oli 19. sajangu keskpaigal ja lõpul tuntud suvituskohaks.

Kagu-Eestis Setumaa ürgorud ja omapärane rahvalaad, oma iseärasuse poolest pea ainukene Eestis, Petseri klooster oma vanaaegsete kirikutega ja maa-aluste kalmistutega, ajaloolise tähtsusega Vastseliina loss ja ta ümbrus, järsu veerudega Koivajõe org, Taevaskoda Ahjajõe, Võhandujõgi Võrumaal, Eestis klassilise tüübina esinev Vooremaa (Palamuse, Äksi), Peipsiäärsed kõrged devooni punasest liivakivist kaldad Alatskivil, siis veel luulelislegendiline Endla järv, Võru järved ja palju teisi toredaid kohti ja maastikke üle

maa, mis oma tõsise ja tüseda loodusolu poolest julgesti võistlevad iga teise maaga ja mida ei tohiks vaatamata jätta ükski turist ega ükski kodumaast armastav kodanik.

Ja lihtsamadki maastikud kui palju pakuvad läbi rännates huvi ja vaheldust! Meri ja rand ning sinine taevast: haljendavad nurmed ja viljast lokkavad põllud ning aedadesse upuvad talud ja mõisad; siis arumaa, mis raamitud metsa salkadega ja mühavad metsad; pikad soistest tasandikest kerkivad vallseljandikud, viiruline vooremaastik ja künkamaastiku vahelduvad kõrgendikud; looklevad jõed ning mägede vahel ja orgude põhjas keerlevad ojad; vagusad orud ja valendavad järved roheliste saarekestega...

Meil on sada saart ja tuhat järve — meil Tuhajärve Maa!

Vähe sellest — võime kaunistada uhkustada oma kultuurmaastikega. Pole ime, sest virgasti oleme ehitanud ise ja on ehitanud meil võõrad. Meie maa on rahvaste teede peal ja sajangute kestel olnud võõraste riikide ääremaaks. Oleme kindlustanud ja ehtinud teda ise, on kindlustanud ja ehtinud ning oma jume talle anda katsunud siin valitsenud võõrad võimud. Oleme südilt sõdinud ise ta eest ja on teda lugemata sõja mõlludes võõrad väed tallanud, jättes järele varemeid, ahervarsi. Kus on igast ajajärgust varemeid igasugu rohkem, igäühel oma ajalugu? Kus on igakord elu heidelnud visamalt, et siiski võrsuda uuesti ja edeneda?!

Muistsed maalinnad, keskaegsed kantsid, lossid, kirikud, kloostrid ja ehitused muud, või nende varemed; põlised ilupargid; meie põlised ja omapärased linnad; muuseumid, muistseaja asjad ja kunstteosed; uueja ehitused, teatrid, koolid, hiiglavabrikud, sillad ja üldse meie praeguse elu-olu abinõud... pikk oleks nimekiri. Palju on sellest meil tähelepanuväärilist, mitmeti väga omapärast. Peaks nägema oma silmaga, on huvitav ja väärrib vaatamist.

VÖISTLUSED

KAUNIMAIID PILTE EESTIST

Selle võistluse esimeseks tähtpäevaks, s. o. 1. jaanuariks jõudsid pärale ainult paar pildikogu, ja seepärast pandi neid ootama järgmist tähtaega, 1. aprill. Loodetavasti 1. aprill ei tee korraldajale „aprilli“ ja kui mitte teised, siis vähemalt meie üle maa laialipillatud lugejaskond võtab vähegi soojemalt võistlusest osa. Ärgu pelgagu keegi vaid tulgu välja oma paremate piltidega, aidates seega kaasa Eesti fotoarhiivi loomisel. Kunstipäraseid „motive“ meie ei vaja, vaid ainuüksi tehniliselt puhtaid, hästi nähtuid linna- ja maastikupilte Eestist, samuti meie elu-olu kujutavaid pilte, rahvariideid, põllutööst jne. jne. Kogu „Orion'i“ saatja läkitagu meile oma piltide kohanimetusi. (Palume tähelepanelikult lugeda võistlustingimusi).

Nii siis kõik tööle, Julgus on pool võitu!
T. F. juhatus.

Fotovõistlus „Pirita elu ja ilu 1930“ andis 9. pildikogu, kokku 84-pildiga.

Kui eelmisel aastal tööd nõrgavõitu tundusivad, olid nad nüüd juba tehniliselt kui ka pildiliselt märksa paremad.

Jury auhinna määramise istung peeti 10. dets. l. a. linna poeglaste reaalgümnaasiumis.

Fotovõistluse jury oli moodustatud meie parematest asjatundjatest. Jury

esimeheks valiti kunstnik-arhitekt K. Burmann.

Pikema kaalutlemise järgi otsustas jury määrata: I auhinna — 85 krooni proua Marta Nielanderile (varjunimi „Tallinn 1930.“); II auhinna — 65 krooni härra Nikolai Nielanderile (varjunimi „Kodumaa.“); III auhinna — 50 krooni Friedrich Velbergile (varjunimi „Helk.“) ja IV auhinna — 25 krooni Eduard Rosedamile (varjunimi „Võistleja“).

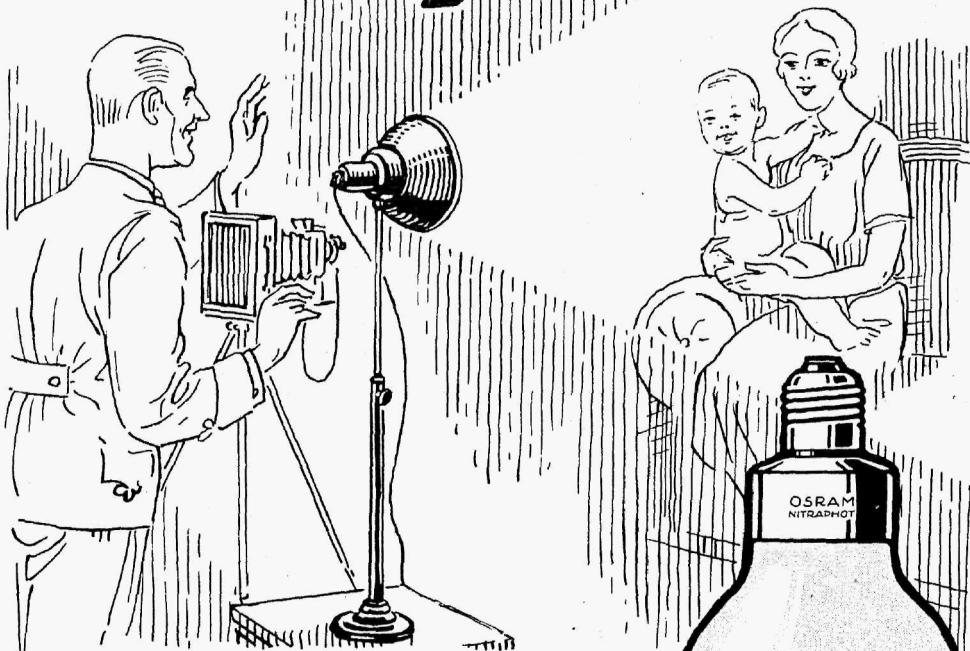
Peale auhinna määramise, mis sündis pildikogude eest, tunnistas jury, kunstnik Reindorffi ettepanekul, kõige ilusamaks pildiks — võistlusele saadetud 84 pildist — proua Marta Nielanderi pildikogusse kuuluva pildi.

Lähemal ajal pannakse auhinnastatud pildid S. Karja tänava nurgal asuvale „Päevalehe“ raamatukaupluse avarale vaateaknale vaatlemiseks välja ja avaldatakse „Fotokunsti“.

Foto: Rud. Remes
Osrami 1930. a. fotovõistlusel auhinnastatud pilt. Võetud 2 Nitraphot lambi abil Imperial Eclipse plaadile

Lastepildid

*Kui rõõmu tahate tunda
omist pildest siis pildistage
Osram - Nitraphot - lambi abil.*

*fläid
pilte*

**OSRAM-
NITRAPHOT-
LAMBI**

tõttu!

DAS PHOTOJAHR 1931

Taskuraamat amatöörfotograafile.

„*Photographischer Notizkalender*“

uuendatud järk.

Koostanud Dr. Walter Heering.

Hind Rmk. 2.50.

Ta on tasku-foto-aastaraamat. Esiteks tõesti raamat taskule: rahatasku kaust, üks sentimeeter paks, ilus linane köide. Teiseks tõesti foto: kõigist, millest huvitatud amatöör, on lühidalt ja selgelt imestavalt palju toodud — tõelikkust, kogemusi, õpetlikkust. Ja kolmandaks tõesti aastaraamat: foto-kalender mis vastab ta nimele. Mida tähendavad jaanuar, veebruar, märts jne. amatööri fotokavas? Mida pakuvad aastaajad ja kuud motiivide valikul, millised on sellal töötamisvõimalused? Mida peab teadma talvest, sügisest, kevadest? Niisugune, täiesti amatööri tööplaanile rajatud juhis läbi kalendriaasta, pole seni veel ilmunud ja seepärast on temale kindlustatud aukoht foto-literatuuri riiulil. Raamatu teises osas kirjutavad tuntud suurused fotoasjanduse üle üldse ja pakuvad huvitavat lugemist. Lisaks rida praktilisi tabeleid ja pilte. Tellida kirjastajalt:

Verlag Wilhelm Knapp, Halle a. S., Deutschland.

„*Photographische Rundschau*“

Toimetajad:

kunstmaaler F. Matthies-Masuren
Halles, keemik Paul Hanneke Berliinis
ja prof. dr. R. Luther Dresdenis.

Tellimishind: 70 Pfg. vihk juure arvata 10 Pfg. saatekuluks.

on juhtiv, peenem ja kõige vanem amatöörfotograafide ajakiri. Aastakäik sisaldab umbes 200 kunstpilti sügav- ja kahetoon-trükkis.

Peale selle palju pilte teksti- ja kuulutusosas. Neil kunstkaasandil tuuakse parimaid pilte saksa- ja välismaa amatöörelt,

kunstniku silmaga nähtud maastikke, portreid, vaikelu-motiive, pilte kodutundmise, looduse-elu, teaduse- ja spordi aladelt. Amatöörile osutub eriti tähtsaks ajakirja teksti osa,

kus käsitamist leiavad kõik tähtsamad fotomenetlused, uued aparaadid ja materjalid, kunstilised küsimused jne. Õpetlik osa täiendatakse

küsimusnurgas.

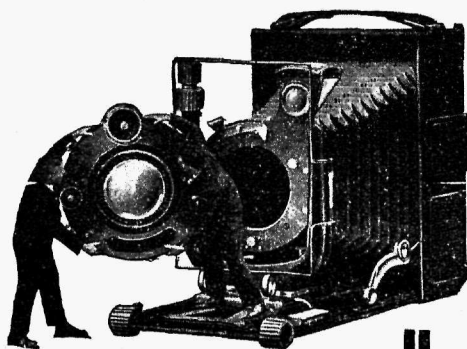
Seepärast iga amatöör lugegu ajakirja „*Photographische Rundschau*“;

sest ta on arenenud ftoharrastaja häälekandja, andes aga ka palju algajale. Erilise kaasandena ilmub

„*Kinematographische Rundschau*“;

tuues palju huvitavat amatöörkinematograafia üle. Nõudke maksuta proovinumbril kirjastajalt:

Photographische Verlagsgesellschaft, Halle a. S., Deutschland.

U U D I S E D

1930. A. TOODANG

P. J.

Agfa, Berlin S. O. Üldiselt on Agfa-kaamerad läinud aastal konstruktsiooniliselt mitmeti täiendatud. Uudisena ilmusid „Agfa-Box“, odav 6×9 kast-rullfilmkaamera, siis äärmuseni vähendatud „Billete“ — 6×9 cm. „Agfa-Anastigmaadiga“ 1:7,7 rullfilmkaamera ja „Superior“, 8×14 cm. kaamera tõsisele amatöörile. „Superior“ on saadaval objektiividega „Solinear“ 1:4,5 f-15 cm ja „Trilinear“ 1:6,3 f-16,5 cm.

Tähtsa uudisena mainime Agfa teravustajat, mille abil saab rullfilmkaamera juures nüüd sama hõlpsalt teravustada kui seni tuhmklaasil.

Agfa ülitundelised plaadid ja filimid „Isochrom“ löid kõiki roopast välja ja väärivad oma 23° Sch. juures tõsist tähelepanu, saab ju nüüd nende abil ka odavama ja särivaesema objektiiiviga pildistada lühemaid momente isegi pimedal taliajal.

Tubaseks fotograafiaks võib soovitada tuntud ja ületamata Osram Nitraphotlambi jaoks Agfa Jupiter-reflektori ning noodipuldi taolise lam-bistatiivi.

Gevaert tehased Belgias on kõige suuremas lugupidamises Põhja-riikides, sest Gevaerti filmidel pole emulsioon nii õhuke kui teistel ja seepärast mitte nii vastuvõtlik kriimustustele kui ta võistlejad. „Leica“ sõpradele ilmus eriline peeneteraline film „Special“.

Paberitena ilmusid kloorbroomhõbe-paberid „Bronex“ ja „Tonex“. Bronexil saab vaevata ilmutades pruunikaid toone ja kannatab oivaliselt puudulikke säritamisi. „Tonex“ on kõrgehergiline, ilus suurenduspaber kondensaatorita aparatuuride jaoks.

Hauff-Leonar, Wandsbekis on omi tooteid suuresti täiendanud. Nii on uus „Ulcroma“ plaat õige populaarseks saanud. Nende magasinifilmpakk hakkab teisi eemale tõrjuma, sest kord ostetud kesta saab alati täita uue ja odava filmpakiga. Hauffi filmide tundelikkus on tõstetud viimase tipuni, ilma et selle all oleks kuidagi kannatanud nende oivaline headus. Hauffi „Vacu-Blitz“ on läbipaistvas kestas, taskulambile pandav helkpulbri-lamp, mis ei anna suitsu ega pole hädaohtlik nagu kõik teised helkpulbri aparatuurid. Nende uus broomhõbe-paber „Grandamo“ on õige säritundlik ja väga kohane suurendusiks, eriti ta ilusa kihi tõttu. „Grandamo-Extra“ selle vastu on väga järsk ja võimaldab suurendusi teha ka kõige nõrgematest negatiividest. Hauffi „Sedal“ pabereid kiidetakse väga välismaal, kahjuks pole meie aga neid siiditaolise kihiga pabereid veel Eestis näinud.

Imperial, London kes Eestis püsib läbimüügi poolest juba aastaid esikohal, trumpas iseennast üle oma „1200“ plaadiga, sest oivalised selle plaadi juures on ta modulatsioon, kate ja tumendussuhe ning kõige peale selle plaadi üliloomulik üldtundelikkus. Lisaks eelmisele üllatas Imperial aktsiaselts läinud aastal asjaomaseid uue „1200 Pan“ plaadiga. Selle pankromaatilise plaadi värvihergus on läbi ja läbi number 1, üldtundelikkus aga umbes 26° Sch. Muuseas on Imperial plaatidel isolaarkihit nüüd valatud emulsiooni ja klaasi vahele ja seega ei

„solgi“ ta enam ära lahusid. Imperiali Edipse plaadid on nagu senigi jäänud kunstvalguse fotograafias eelistatavamateks. Väga häid tagajärgi oleme katsestamisel saavutanud ka Imperiali broom- ja kloor-broomhõbe suurenduspaberitega.

Kodak tekitas elavust, eriti daamide juures oma värvilise „Pocket-Kodak-Junior“ kaameraga. Tähelepanu äratas Kodaki uus kõrgetundelik ilmutuspaber „Kovita“ suurendusiks ja paljundusiks. Kovita vajab säritamisel $\frac{1}{4}$ ajast mida nõudis Kodura. Uudiskaubana isejumendavate paberite perest esineb Kodaki kolloidumipaber „Kodona“. Uhkemaid suurendusi saab Kodaki õige karedal broomhõbe-paberil „Old-Master“, millist oma kogemuste põhjal võime puhtama südametunnistuse juures soovitada igale kunstipoole rühkivale fotosõbrale. Kolm turule ilmunud mahenduslääts peaks rahuldama kõiki soff-fookuse sõpru. Kodaki filmipakk on nüüd metallkestas ja mitte enam papi vahele pakitud.

Lumiére, Pariisis on oma negatiivsorte tundelikkuses tõstnud, autokroomplaadi menetluse lihtsustanud ja ka Eestis palju sõpru leidnud oma kreemikale, karedale suurenduspaberile „Lypaluxe“. Lähemal ajal ilmuvad meil turule ka Lumiére fotokaamerad, millised olla eriti otsitud daamide poolt.

Mentor, Dresden üllatas amatoõre toreda 3×4 cm. pisikaameraga. Kaalub kõigest 400 grammi. Objektiiv: Zeiss Tessar $1:3,5$ cm. Kaamera juures tuleb tarvitada $4 \times 6\frac{1}{2}$ cm rullfilmi ja saab seega ühele filmile 16 pilti.

Mullu ilmunud „Mentor-Compur-Reflex“ $6,5 \times 9$ cm peegelkaamera on mitmeti täiendatud ja nüüd on saadaval Zeiss-Tessariga $1:3,5$ f-10,5 cm. Sama kaamera tuleb varsti ruudulise kaamerana, pööratava kasseti-raamiga $6,5 \times 9$ cm formaadi jaoks ja siis veel formaadis 9×9 cm välja.

Hugo Meyer & Co, Sileesias, ainus plasmaatide valmistaja maailmas, tekitas peavalu fotokaupmehile oma kolme, lihvitud ja massis värvitud kollafiltriga. Päris headmeelt tunned, kui ometi ükskord lõpp tehakse kõigile sellele rämpsule, mis meil kollafiltrite nime

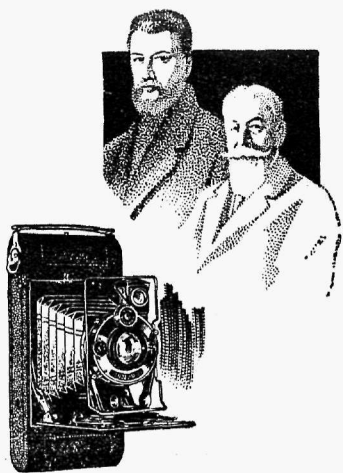
all vähikule pakutakse. Nende esimese järgu filtrite hind, 3 filtrit sellekohases etüüs, on kõigest, vastavalt läbimõõdule, kr. 7.— kuni 25.—. Juurepandud raamatust „Meyer Gelbfilter Satz“ leiame tabelleid särituse pikendusefaktori kohta, eriti iga ettetuleva plaadi- või filmisordile vastavalt — ja see on ka juba midagi väärt, sest teatavasti ei olene särituse pikendusefaktor kollafiltri iseloomust vaid kõige pealt tarvitatava plaadi värvihergsusest. Nii näiteks on pikenduseaeg ühe ja sama filtri juures kõige värvitundelisema materjali puhul $2\frac{1}{2}$ ja ortovaesema puhul 17!!!

Voigtländer, Braunschweigis on esitatud ainult ühe, kuid selle eest tüsedu uudisega. Ilmus nimelt uus, väikene „Bessa“ rullfilmkaamera. Kuigi filmikaust 6×9 jäi endiseks, on uus „Bessa“ kaustalt niivõrd vähenenud, et teda võib peaaegu vestitasku mahutada. Optika $1:6,3$ f-10,5 cm. Konstruktioonilt on see kaamera, nagu see juba traditsiooniks saanud Voigtländeri juures, eriti tugev.

Carl Zeiss, Zena. Turule lasti uus kõrgeväärtuslik objektiiv „Biotessar“ $1:2,8$ f-13,5 cm ja f-16,5. Objektiiv koosneb 6 läätsast, on aga oma kogu poolest kaunis raske ja seetõttu kõlbulik ainult suurte peegel- ja sarnaste kaamerate külge kinnitamiseks.

Zeiss Ikon, Dresdenis on mullu terve rida uusi kaameraid turule saatnud, samuti endiseid modelle uuendanud ja täiendanud. Selle tehase arvele peab ka kirjutama järsku moodi läinud uue 3×4 formaadi, mis nüüd mitmelt poolt järeleaimamist leidnud. Esimene 3×4 cm kaamera oli 10-krooniline, ka Eestis suuresti levinenud „Baby-Box“, millega saab ühe, ainult 1 kroon maksvale rullfilmile 16 pilti. Täpselt sama alusele on rajatud ka sama firma teine pisikaamera „Kolibri“, see aga juba Zeiss-Tessariga Compur katikus $1:3,5$. Kolibri on praegu ostetavam pisikaamera ja see kõneleb enesest ta eest.

Tuntud ja nõutud „Ikonta“ 6×9 cm. rullfilmkaamera on nüüd kolme mitmesuguse esimesjärgu objektiiviga saadaval ja ka formaadis $5 \times 7\frac{1}{2}$ cm letile toodud.

ÜHINGUD

TARTU RAADIO-FOTO KLUBI

Käesoleva aastaga algab TR-FK oma kolmandat tegevusaastat. See-pärast ei ole liigne heita pilku noore klubi möödunud aasta tegevusele.

Nagu juba nimest näha, töötab klubi kahel näiliselt erineval alal. Nii erinevad kui need alad ka ei paista, on moodne tehnika nad siiski ühendanud ning tegeliku elu teenistusse rakendanud. Kuid TR-FK siht ei ole ainult raadio ja fotograafia koostöö arendamine, vaid ka kumbagi ala edendamise täiesti iseseisvalt, rippumatult üksteisest. Möödunud kaks tegevusaastat on näitanud, et sarnane klubi vorm selleks mingisuguseid raskusi ei tee. Lähtudes aga majanduslikust küljest näeme suurt kulude kokkuhoidu. eriti ruumide ülalpidamises.

Vaatleme lähemalt klubi fotoelu möödunud aastal. Aasta alul oldi korteris N.M.K.Ü. juures, kus klubi korteriks külm ning niiske ruum, mida tuli kasutada nii koosolekuteks kui pi-

melaks. Vaatamata sellele korraldati hea eduga foto kursus algajaile (hra S. Kaardi juhatusel), kus ligi 30 asjasthuvitatut omale vajalikud oskused omandasid.

Et elu sarnases korteris võimatuks osutus, üüriti klubile korralikud ruumid Lutsu tän. nr. 20—3, kus tegevust jätkati 14. aprillil. Millise muudatuse tõi klubi ellu korralikkude ruumide soetamine, võis vaevalt ette aimata. Praegu on klubi liikmetel üsna korralik fotolaboratoorium igal ajal töötamiseks avatud. Ka turistidel, fotoamatööridel on võimalik klubi laboratooriumi kasutada, milline korraldus mitmelt poolt kiituse osaliseks saanud. Samuti on klubis alaliselt saadaval fotomaterjali alandatud hinnaga.

Oma sihtide saavutamiseks korraldab klubi ka käesoleval aastal fotokursuse, loenguid, huvireise kodumaa kaunimatesse kohtadesse jne. Ka meelelahutuse eest klubis on hoolitsetud. Sest kulub ju üsna ära partii koroonat või malet, seni kui plaadid pesus.

Aasta vahetusel oli täieõigusliste klubi liigete fotoamatööride arv 57 möödunud aasta 30 vastu. Küllaldane tunnusmärk huvist klubi vastu.

Jääb vaid soovida, et ka need amatöörid, kes senini üksi omi fotomuresid kandnud, organiseeruks, ning kaasaaitaks Eesti fotoelu ülesehitavas töös. Selles lootuses algab Tartu Raadio-Foto klubigi oma uut eluaastat.

Ülaltoodule lisaks märgime meeleldi seda edukäiku ja sooviksime, et ka teised kodumaa ühingud „pisut rohkem“ endid liigutaksid. Kõige kurvem on asi Rakvere ühinguga, mis oli mõni aasta tagasi suurim fotoorganisatsioon Eestis, nüüd aga kuuldavasti täiesti varjurma suikunud. Kas siis tõesti Rakveres ei leidu meest kes võtaks ohjad kätte ja alustaks sõitu ülesmäge?

Ka Narvast pole suurt kuulda, kuid seal on asi seletatav osalt rahvuslase küsimuse pärast, nimelt ei saa või ei osata eestlasi ja venelasi ühe mütsi

alla viia ja nii üks kui teine on liiga nõrk, et tegutseda iseseisvalt.

Huviga kuuleks ka midagi Viljandist ja Haapsalust.

„Tallinna Fotoyhingu“ tegevusaruanne ilmub järgmises vihus, ja loodetavasti saame siis tuua mõni sõnumike „Eesti Foto Klubist“, kes astus meie asjale lähemale, tunnistades ka omalt poolt ajakirja endi häälekandjaks. See on suur samm edasi!

Palju edu kõigile fotokoondisele!

Toimetus.

RAAMATUD

„Hiis“, Taarausline ajakiri nr. 1. Address: M. Utuste-Lepp, Riisipere. Tekstis rida ilusaid Eesti maastikupilte.

Osram G. m. b. H., Berlin O. 17. Prospektid: 1) Osram Nitraphot für Heimaufnahmen; 2) Die ideale Lichtquelle für Heimaufnahmen.

Tormolen & Ko, Tallinn, Harju 37: brošüürikene Lumière rullfilmkaamera „Nada“ 1:6,3 kohta.

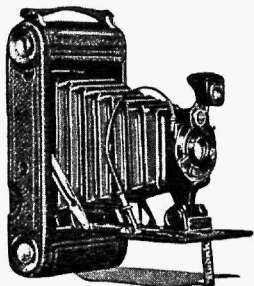
Voigtländer & Sohn, A. G. Braunschweig: Väga ilus kaameraprojekt „Einfach verblüffend — verblüffend einfach.“

Zeiss Ikon A. G. Dresden: 1) suur peakatalog „Projektion“, prospektid ilusate piltidega; 2) Winterzeit-Photozeit; 3) Projektions- u. Kino-Apparate für den Schulunterricht; 4) Parubino III; 5) Optische Bank für Laboratoriumsarbeit; 6) Diabox; 7) Ernemann IB-Maschine; 8) Sehen Sie...; 9) Heute in Berlin, morgen in Paris, 10) Rundfunk-Störungsschutz; 11) Nitraphot Vergrößerungsgeräte (uued suurendusaparaadid); 12) Epidiaskop (koolidele!); 13) Klein-Miraphot; 14) Kinomaschinen; 15) Schmalfilm-Kinematographie.

KOSK

Foto: H. Windisch
Daber: Leonar-Auto

KODAK E E S T I S KODAK MAAILMAS

- ★ Kes tunneb asja, olgu see amatöör või kutseline, tarvitab ainult **KODAK** tooteid, sest mida **KODAK** lubab seda peab **KODAK**!
- ★ Milline paber annab juba ilmutades sääraseid oivalisi toone kui Kodaki **KODURA**?
- ★ Kas saab ühelgi teisel paberil nii oivalisuuurendusi kui Kodaki broomhõbepaberil **Velvet**, **Platinomatt**, **Nikko**, **Royal** või **Vanal Meistril**?
- ★ Kas on ükski paljund nii ilus kui seda võimaldavad Kodaki kloorbroomhõbepaberid **Kovita**, **Azura** või **Velvet-Roheline**?
- ★ Miks tarvitavad amatöörid just Kodaki päevasäripabereid **Solio** ja **Kodona**?
- ★ Miks toob Kodaki aparaadi omanik, tarvitades Kodaki filmi, alati kõige puhtamaid pilte välja?

1 - KOHAL!

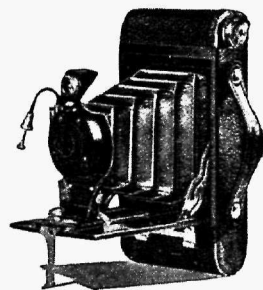

FOTO-TURG ★ **O m a n i k H. S A H M E**
Tallinn, Rataskaevu 2, telefon 17-64.
KODAK Ltd. esindaja.

Agfa 23° Sch Isochrom

Täielikult säritarata
Kõrgeim ülitundelikkus
Parim värvitundelikkus

Film ja plaat mis rahuldab kõiki

SEST tema ütle mata kõrge tundelikkuse tõttu saab tarvitada ka kõige nõrgemaid objekte; tema annab loomutruuult edasi rohelist, kollast ja sinist värvi; tema on täiesti säritarata ja võimaldab seega vastu valgust pildistada, andes edasi peenemaid üksikasju.

SEDA ütleb Teile tuntud fotoeriteadlane prof. dr. P. V. Neugebauer tänases „Fotokunstis“ juurdelisatad tabelis. Võrrelge tema andmeid oma katsetega ja Teist saab tuline „Isochromi“ sõber.

SUURIMAD FOTOTEHASED EUROOPAS AGFA, BERLIN S. O. 36 •

ESM
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

A/S „Ühiselu“ trükk
Tallinn - 1931

ESINDAJA: H. PAULSEN, TALLINN, KAARLI PUIESTEE 11, TELEFON 234-85